

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΟΡΓΑΝΟΝΤΟΥ ΟΜΟΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΦΙΔΑ
ΤΟΥ
ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΥ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ	ΓΡΑΦΕΙΑ
Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἕως 1 Ἰουλίου Ἑσπεριακοῦ δρ. 6. — Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 8.	ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ	«Ἀναπλάσις» καὶ ἐκδόσεως τοῦ Χρυσόστομου ὁδὸς Φλέσσα, 5, παρὰ τὴν Περὶν Σόνοδον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ «Ἀνάπλασις» κατὰ τὸ 1902. — Ὁ Ῥαββῖνος Ἰσαὰκ Μ. (τόμος Β΄) ὑπὸ Νικ. Χ. Ἀμβρόζη. — Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Οἰκουμ. τικοῦ Πατριαρχείου περὶ μεταφράσεων τοῦ Ἰωανγγελλίου. — Ὁ χρόνος καὶ ὁ ἄγροτος καὶ ἡ καλὴ χρῆσις τοῦ χρόνου (ποίημα Κ. Α. Διαλυσμά). — Ἡ ἐρὸς ἡ ἡμηνία τοῦ ἐν ᾧ ἡδύοχησα, ὑπὸ Σταφάνου Μεσσηνίου.

Ἡ «ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ», ΚΑΤΑ ΤΟ 1902

ΝΕΑ ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑΙ ΒΙΒΗΣΕΙΣ
ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ
ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ο Β΄ ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ ΡΑΒΒΙΝΟΥ ΙΣΑΑΚ Μ.

Κατὰ τὸ ἀρχαῖον νέον ἔτος 1902 ἡ «Ἀνάπλασις» θὰ παρουσιάσῃ τελειότητα συντάξεως πρωτοφανῆ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἐλληνικῶν φιλοσοφικοθρησκευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν. Διότι, ἐκτὸς τῆς ἀρθρογραφίας τοῦ διευθυντοῦ τῆς, ἥτις θὰ στραφῇ κυρίως εἰς τὴν ἀνασκευὴν τῶν ὀλιστικῶν θεωριῶν καὶ τὴν ὑπόδειξιν τῶν μέτρων τῆς ἀνορθώσεως τῆς Ἐκκλησίας μας, θέλει δημοσιεύει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν καὶ ἄρθρα τοῦ κ. Ἰωάννου Σκαλισσοῦνη, ὡς καὶ ἄλλα συντασσόμενα ἐπὶ τῇ βάσει ἀνακοινώσεων περὶ τῶν νεωτάτων φιλοσοφικῶν ἐρευνῶν τῆς ἐπιστήμης, τὰς ὁποίας θὰ γνωρίζῃ πρὸς τὴν Σύνταξιν τοῦ Περιοδικοῦ ὁ κ. Σκαλισσοῦνης.

Ἐκτὸς τούτου ἡ «Ἀνάπλασις» θὰ δημοσιεύσῃ ἐν μεταφράσει πολὺκροτον σύγγραμμα, δημοσιευθὲν νεώτερον ὑπὸ τὸν τίτλον «Θρησκεία καὶ Ἐπιστήμη»,

ἐμβριθέστατον εἰς τὰ περιεχόμενά του, συνταχθὲν δὲ μετὰ μοναδικῆς πολεμικῆς τέχνης, ἥτις ἔφερε μεγάλην σύγχυσιν καὶ ἀναστάτῳσιν εἰς τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Ὑλισμοῦ. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ὑπέδειξεν ἡμῖν ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος Κεφαλληνίας κ. Δαμασκηνός, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐκφράζομεν διὰ τοῦτο τὰς ταπεινάς καὶ θερμολάττας ἡμῶν εὐχαριστίας.

Ἡ «Ἀνάπλασις» ἥτις θέλει δημοσιεύσει κατὰ τὸ 1902 καὶ ἀπὸ τοῦ μετέπομένου φύλλου τὰ σπουδαιότερα μέρη ἐξόχου συγγραφῆς περὶ τοῦ βίου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ «Ἀνάπλασις» πρὸς τούτοις θὰ ἔχῃ κατὰ τὸ 1902 καὶ τὴν συνεργασίαν τοῦ κ. Νικολάου Ι. Γαλανοῦ, ὅστις, ἐκτὸς τῶν πρωτοτύπων ἀρθρῶν του, θὰ ἐπιστέλλῃ πρὸς αὐτὴν καὶ μεταφράσεις ἢ περιλήψεις σπουδαίων φιλοσοφικῶν ἀρθρῶν δημοσιευμένων ἐν σπουδαίῳ φιλοσοφικῷ περιοδικῷ τῆς Γαλλίας, ἐνδὲν θὰ μεταφέρωνται καὶ ἀναλύσεις καὶ κρίσεις νέων ἔργων φιλοσοφικῶν τῆς παγκοσμίου φιλολογίας, ὡς καὶ ἀπαριθμήσεις φιλοσοφικῶν δημοσιευμάτων ἐν περιοδικαῖς Γερμανικαῖς, Ἀγγλικαῖς, Ἀμερικανικαῖς, Ἰταλικαῖς, Ρωσικαῖς.

Τὴν συνεργασίαν τοῦ ταύτην ὁ κ. Νικολ. Ι. Γαλανός θὰ εἰσφέρῃ ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἢ τρίτου μηνὸς τοῦ ἀρχαίου ἔτους ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ δὲ χρόνου δι' εἰδικὸν συνεργάτην ἡ «Ἀνάπλασις» θὰ ἀρχίσῃ δημοσιεύουσα ἐκκλησιαστικὰς εἰδήσεις τοῦ Ὁρθόδοξου, Παποκαθολικοῦ, Ἀγγλικανικοῦ καὶ Προτεσταντικοῦ κόσμου.

Καὶ δὲν εἶνε μόνα ταῦτα. Ἡ «Ἀνάπλασις» θὰ παρουσιάσῃ εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς ἑαυτῶν εὐάρεστον ἐκπληξιν. Τὶ ἀπέγεινεν ὁ Ῥαββῖνος Ἰσαὰκ Μ. ὁ πιστεύσας εἰς Χριστὸν; Ἡ ἐρώτησις αὕτη ἀπηυθύνθη ἀπὸ τὰς χιλιάδας τῶν ἀναγνώστων τοῦ

γνωστού πολυκρότου βιβλίου. Ὁ κ. Νικόλαος Ἀμ-
βράζης λοιπὸν ἀπαντᾷ εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην διὰ
τοῦ **Λευτέρου Τόμου** τοῦ **Ραββίνου Ἰσαάκ Μ.**
τὸν ὁποῖον ἀρχίζομεν ἀπὸ σήμερον δημοσιεύοντες ἐν τῇ
«Ἀναπλάσει». Θὰ τὸν δημοσιεύσωμεν δὲ ὁλό-
κληρον, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, ἀνευ δια-
κοπῆς. Καὶ τί εἶνε ὁ Β'. Τόμος τοῦ Ραββίνου
Ἰσαάκ Μ. θὰ τὸ ἐννοήσωσιν οἱ ἀναγνώσταί τοις εὐθὺς
ἀπὸ τοῦ παρόντος φύλλον, ἐνθα ἐν ταξειδίῳ γίνεται ἐξοχος
συζήτης μεταξὺ ἱεροκλήρου καὶ ἱατροῦ ἐπὶ τῇ βᾶσει
μαθηματικῶν καταμετρήσεων περὶ τοῦ ἀν' ἡ κιβωτὸς
ἐδύνατο νὰ χωρήσῃ ὅλα τὰ ζῷα καὶ τὰ πτηνά, καὶ
εὐρίσκεται ὅτι πρὸς τοῦτο ἐφύοντο μόνον τὰ ἡμισὴ δω-
μάτιά της, τὰ δὲ ἄλλα ἡμισὴ ἐκτὸς τῶν εἰς χρῆσιν
τῆς οἰκογενείας τοῦ Νῶε, ἐμπεριείχον τὰς τροφὰς τῶν
πτηνῶν καὶ τῶν ζώων.

Δι' ὅλα τὰ ἀνωτέρω δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι οἱ πο-
λυπληθεῖς ἀνταποκρίται καὶ συνδρομηταὶ τῆς «Ἀνα-
πλάσεως» θὰ παρακολουθήσωσιν ἐρέτος αὐτὴν μετὰ
ἐκτάκτου ενδιαφέροντος, θὰ ἐργασθῶσι δὲ ἅμα πρὸς
εὐρυτέραν αὐτῆς διάδοσιν.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χ. Α. ΒΡΑΖΗ

Καθηγ. τοῦ Πρακτικοῦ Λυκείου καὶ πρῶτῃν Ἱεροκλήρου Σμύρνης.

Ο ΡΑΒΒΙΝΟΣ ΙΣΑΑΚ Μ.

ΠΙΣΤΕΥΣΑΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ
ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΟΗΣΕ ΟΠΕΡΟΥΝΤΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ

πλήρης ἐνδιαφέροντος καὶ ποικίλων περιπετειῶν καὶ
ἀποδείξεως περὶ τῆς ἀληθείας τῆς Μιδῆς, Ἀγίας,
Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ
Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἱερῶν
Γραφῶν καὶ τῶν Ἀγίων Πατέρων,
Ἀνατολικῶν τε καὶ Δυτικῶν.

ΤΟΜΟΣ Β'.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

οἰδομεν δὲ, ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα
συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν. (Ῥώμ. 8, 28).

Οἱ φίλοι ἀναγνώσταί τοις πρώτου τόμου τοῦ Ραββίνου
Ἰσαάκ Μ. ἐνθυμοῦνται βεβαίως, ὅτι ἀπεχαιρέτισαμεν ὁ
Ἀσκητὴς Γρηγόριος καὶ ἐγὼ τὸν ἀλλοτρίον φίλον μας
Παπὰ Ἰωάννην περὶ τὰ τέλη Αὐγούστου τοῦ 1900.
Ἀδύτη μεγάλη κατεῖχε τὴν καρδίαν μου, καὶ ἐνδόμυχός
τις φωνή — πρῶτος ὡς τῆς ἀθανάτου ψυχῆς — μοι
ἔλεγεν, ὅτι ὁ ἀποχαιρέτισμός ἐκεῖνος ἦτο ὁ τελευταῖος διὰ
τὸν κόσμον τοῦτον, ὅτι δὲν ἔμελλον πλέον ἐπὶ τῆς γῆς
ταύτης νὰ ἐπανιδῶ τὸν Ἰσαάκ.

Τίς λόγικὸς καὶ ἐχέφων δύναται νὰ ἀρνήθῃ, ὅτι τὸ
πνεῦμα ἡμῶν, συνεργόμενον εἰς ἐκυτό, καὶ ἀριεμένον ἐλευ-
θερον, ἡ ἀδιαφοροῦν διὰ τὰ δεσμά τῆς ὕλης, λησμονοῦν
ὅτι φέρει φορτίον γῆινον, προβλέπει πολλάκις τὸ μέλλον,
προεικάζει τὰ μακρόθεν, προσεῖ τὰ ἀπώτατα.

Εἶδον τὸν γέροντα Ἀσκητὴν θαυμάσια, ὅτε ἀπεχω-
ριζόμεθα τοῦ Ἰσαάκ.

— Πόσον ὠφελήθην, μοι ἔλεγεν ἔπειτα, ὅτε ἐπέβημεν
τοῦ ἀτμοπλοίου «Ἡρας» τῆς εταιρίας Fratelli, πόσον
ὠφελήθην ἐκ τῆς ἐπιστροφῆς καὶ συναναστροφῆς τοῦ
Ἰσαάκ! Ἀπλότης καὶ ἀφέλεια, πίστις θερμὴ τῶν ὁπο-
στολικῶν χρόνων, ἀγάπη ἐγκάρδιος καὶ θερμὴ, κοινωνία
στενὴ καὶ σχέσις μετὰ τοῦ ἀοράτου — ἰδοὺ τί καθαρώς
δέκρινε καὶ εἰς τὸν Ἰσαάκ, καὶ εἰς τὸν Σεμουέλ... Ἀλλ'
ἡ Ρεββεία ἐκείνη; ἡ Ῥόδη ἐκείνη; Νὰ γινώσκωσι τόσοον
καλῶς τὰς ἁγίας Γραφάς, τὸ περιεχόμενον, τὰ κεφάλαια,
αὐτοὺς τοὺς στίχους ἐκάστου βιβλίου, ὥστε ἐγὼ, ὁ ἐπὶ
τοσαῦτα ἔτη Ἀσκητὴς, γέρον Ἀσκητὴς, νὰ ἐρυθρῶ διὰ
τὴν ἀμάθειάν μου ἐνώπιον αὐτῶν! Ἀλλ' ἐκείνη ἡ ταπει-
νοφροσύνη! ἐκείνη ἡ αἰδώς! ἐκείνη ἡ ἀφοσιώσις εἰς τὸν
Χριστὸν καὶ τὰς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου! Ἀληθῶς τὸ
Πνεῦμα τοῦ Κυρίου κατοικεῖ εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν. Ὅσα
ἀναγινώσκωμεν εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων περὶ τῆς
Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, τὰ εἶδον ὀφθαλμοφανῶς εἰς
τὴν ἐξ Ἰουδαίων Ἐκκλησίαν τοῦ Ἰσαάκ...

Καὶ ὁ Ἀσκητὴς δὲν ἔπαυεν ἐπαινῶν, θαυμάζων καὶ
δοξολογῶν τὸν Κύριον...

Διεπλέομεν ἡσυχῶς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ἡ θάλασσα,
γαλήνιος, διέφυσε τὸ βαρὺ ὄνομα τοῦ Πόντου. Νῆνεμία
ἄκρα.

Ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, θαυμάσιον θα-
κρύνοντα ἀπεχαιρέτισα τὸν Πάτερ Γρηγόριον. Μετὰ κατε-
φίλησεν ὁ Γέρον Ἀσκητὴς εὐχρηστὶς κατευθύνον, καὶ ἀπῆλ-
θεν εἰς τὴν προσφιλεῖ του Σκήτην, εἰς τὴν τερπνὴν καὶ
μουστραφὴ Χαλκίτιδα νῆσον...

Τί ἀπέγεινεν ὁ φίλος μου, ὁ ἀγαθὸς γέρον Γρηγόριος;

*Ὡ πραγματῶν ἁλλοίως ἁλλοίων!

*Ὡ τοῦ χρόνου σιδήρεον κράτος!

*Ὡ ἀστασίας καὶ ματαιότητος ἀνθρωπίνης!

Εἶχον προχθὲς ἐπιστολὴν τοῦ ὑποτακτικοῦ αὐτοῦ Χρυ-
σάνθου Εὐφρημίδου, διὰ τῆς ὁποίας ἔμαθον, ὅτι μετέβη ὁ
ἅγιος Ἀσκητὴς εἰς τὴν ἀληθῆ ζώην.

«— Ὡς εἶχε παρῆλθαι καὶ ἡ 8 π. μ., μοι γράφει
ὁ ὑποτακτικός, καὶ ὁ γέρον δὲν ἐξῆλθε, κατὰ τὸ σύνη-
θες, ἐκραυσα τὴν θύραν τοῦ καλλίου του, ἀλλ' οὐκ ἦν
φωνή. Ἦνοιξα ἔπειτα τὴν θύραν, καὶ εἶδον τὸν γέροντα
Ἀβδᾶν γονυπετῇ, στηριζόμενον ἐπὶ καθέδρᾳ, καὶ ἔχοντα
τὴν κεφαλὴν κεκλιμένην... Ὡς πλῆσιον, ἐφώνησα τὸ
ὄνομα του... οὐδεμία φωνή, οὐδεμία κίνησις... Ὡς φέυσα
τὰς χεῖράς του. Ἦσαν ψυχρόταται. Εἶχε κοιμηθῇ πρὸ
πολλοῦ τὸν ἐν Χριστῷ ὕπνον προσευχόμενος... Τὸν ἐκ-
δεύσαμεν ὅπου καὶ ἡσκήτευσεν πλῆσιον τοῦ καλλίου του».

Αἰωνία Σοὺ ἡ μνήμη, Πάτερ Γρηγόριε! Ἀνευ τῆς

ἰδικῆς σου ὁδηγίας δὲν θὰ ἤδυνάμην νὰ εἶρω τὸν Ἰσαάκ.

Ἀποχαιρέτισα λοιπὸν τότε τὸν γέροντα Ἀσκητὴν θα-
κρύνοντα, ἔμεινα τρεῖς ἡμέρας ἐν Κων/νί, φιλοξε-
νούμενος ὑπὸ γηραιῷ Ἀρχιεπισκόπου, χρηματίζαντος συμ-
μαθητοῦ μου ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ.

Ὅτε ἀφῆλθην εἰς αὐτὸν τὰ κατὰ τὸν Ἰσαάκ, καὶ
τὴν πρόδον τῆς ἐξ Ἰουδαίων Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ὁ
γέρον Ἐπίσκοπος, ἐκβαλὼν τὸ καλυμμαῦχόν του, καὶ
ὕψας τοὺς γηραιούς ὀφθαλμούς του εἰς τὸν Οὐρανόν.

— Εὐχαριστῶ Σοι, εἶπε, Θεέ μου! Νῦν ἰσχύεις
τὸν δούλόν σου, Δέσποτα, διότι εὐδοκεῖς νὰ γίνωνται
καὶ εἰς τὰς πονηρὰς ἡμῶν ἡμέρας, ὅπως καὶ κατὰ τοὺς
ἀποστολικούς χρόνους, ἔσχα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλὴ σου
προφύσῃ γενέσθαι» (1).

Ἡ «Ἡρα», ἔχουσα πολλὰ ἐμπορεύματα, δὲν εἶχεν
ἀκόμη ἀναχωρήσει. Ὡς εἶδον τὸν αὐτοῦ ἀτμοπλοῖον.
Ἐξήλθον ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετ' ὄριον ἄνεμον,
διεπεύσαμεν τὴν θάλασσαν τοῦ Μαρμαρᾶ, εἶδον τὴν
Μάδδον, τὴν Καλλιόπολιν, τὰ Δαρδανέλλια, καὶ τὸν
Ἑλλήσποντον.

Ἐν τῇ τραπέζῃ τῆς δευτέρας θέσεως τοῦ ἀτμοπλοίου,
κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος, ἤκουσα γνωστὴν φωνήν:

— Νικόλαε! Πῶς; Δὲν γνωρίζεις τὸν ἀρχαῖον συμμα-
θητὴν σου;

Ἡ φωνὴ μοι ἦτο γνωστὴ, καὶ τὸ πρόσωπον, ἂν καὶ
ἡλαιομένον ὑπὸ τοῦ γήρατος, ἐπίσης γνωστὸν, ἀλλὰ τὸ
ὄνομα δὲν ἐνεθυμούμην.

— Προσπάθησον νὰ εὕρῃς τὸ ὄνομα μου... βασιάνισον
τὴν μνήμην σου.

— Ἀδύνατον! τῷ εἶπον. Μοὶ εἶσαι μὲν γνωστός,
ἀλλὰ γνωστός ἄγνωστος· τὸ ὄνομα σου δὲν ἐνθυμούμαι...

Ἦτο γέρον κεκυφώς, λευκὸς τὸν πώγωνά, καὶ εὐπρε-
πῶς ἐνδεδυμένος.

— Δὲν ἐνθυμῶμαι τὸν φίλον σου Συμεῶν;

— Ρουσανόπουλον; εἶπον ἐγώ.

— Ναί, εἶπε. Ἰδοὺ, μετ' ἐνθυμήθης.

— Μάλιστα, εἶπον, ἀλλὰ σὲ ἐγνώριζον μετ' ἑσῶς...

— Ναί, εἶπε. Δὲν ἔγινενα Ἐπίσκοπος, καὶ εἰμαι οἱ
κογενεῖς. Ἀλλὰ τί με τοῦτο; Ὑπηρετῶ τὸν Χρι-
στὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, ἂν καὶ λαϊκός. Εἰμαι ἱεροκλήρῳ
τῆς ἐν Βλάγκῃ Ὁρθοκεντικῆς Ἀδελφότητος τῆς «Ἀγίας
Τριάδος».

Ἐνῷ ὁ γέρον Ἱεροκλήρῳ ἔλεγε ταῦτα, ἤκουσά τινα
καγγάσαντα πλησίον καθήμενον ἐν τῇ τραπέζῃ, καὶ στρα-
φείς εἶδον νέον τριακοντούτη περίπου, ὀφθαλμῶν ἐνδεδυμέ-
νον, με χειρόκτια, μονύελον, κομφεῦόμενον, βρενθυόμενον,
ἀλλὰ καὶ σιληπορδοῦντα ἐνώπιον γέροντος σεβαστοῦ, τέ-
λειον distinguish ἐξ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι νομίζουσιν, ὅτι τὰ
γνωρίζουσιν ὅλα, καὶ δὲν γνωρίζουσι τίποτε, οἱ ὅποιοι
ἐπισκεφθῆσαν εὐρωπαϊκὰς τινὰς πόλεις καὶ ἔμαθον τὰ
κατὰ αὐτῶν, οὐδὲν δὲ καλόν...

(1) Πρὸς Δ', 28.

Ἐφαίνετο ὁ ντιστιγμὸς αὐτὸς οἰκταίων τὸν γέροντα,
διότι εἶπεν, ὅτι ἦτο Ἱεροκλήρῳ τὸ ἐπάγγελμα.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν μόλις παρετηρήσαμεν τὰς σιλη-
πορίας τοῦ ντιστιγμῶν κομφεῦόμενον

Ὁ Γέρον με ἠρώτησε πόθεν ἤρχόμην, διηγήθην δ'
εἰς αὐτὸν τὰ περὶ τοῦ Ἰσαάκ.

Ἀλλ' ὁ ντιστιγμὸς δὲν ἔπαυεν ἄλλοτε μὲν μειδιῶν,
ἄλλοτε δ' ὑποκαγγάζων. Καὶ ἵστασθε πρὸ τὸν γέροντα:

— Ἀφ' οὗ εἶσαι Ἱεροκλήρῳ, τῷ εἶπε, μόνον τὸ Εὐαγγέ-
λιον διδάσκει, ἡ καὶ τὰς ἑβραϊκὰς μυθολογίας τῆς Πα-
λαιᾶς Διαθήκης;

— Πῶς ὀνομάζεσθε, Κύριε, τὸν ἠρώτησεν ὁ γέρον με
πρόσθετα, καὶ ποῖος εἴθε;

— Ὀνομάζομαι, εἶπεν ὁ κομφεῦόμενος, βρενθυόμενος,
καμαρόνιον, καὶ κτυπῶν με τὴν μικρὰν τοῦ ῥάβδου τὰ
ὑποδήματά του, ὀνομάζομαι Ἀγαθοκλῆς Φουστανόπουλος,
κατὰ γῆμα ἐξ ἐνδόξων προγόνων ἀπὸ τοῦ Σταυροφορικοῦ
χρόνου. Εἰς τὰς φλέδας μου ῥέει αἷμα (καὶ ἐκτείνει τὴν
κεφαλὴν ἀνωστὴν αὐτήν), καὶ ῥέει αἷμα δουλῶν τῆς Βενε-
τίας, Γενοβέζων ναυάρχων, Γάλλων στρατηγῶν...

— Ὡστε, τῷ εἶπεν ὁ γέρον μειδιῶν, χαίρω πολὺ,
Κύριε, ἀξιούμενος τῆς γυναικίᾶς σας... εἰσθε πανσπερ-
μία εὐγενῶν συγκεντρωθεῖσα... ἑλληνικὸν αἷμα δὲν
ὑπάρχει εἰς τὰς φλέδας σας, ἀφ' οὗ εἰσθε Ἕλλην;

— Ναί, εἰμαι Ἕλλην, εἶπε, καὶ βεβαίως ῥέει εἰς τὰς
φλέδας μου αἷμα ἑλληνικόν, ἀλλ' ἀρχαῖον αἷμα ἀπὸ τοῦ
ἀρχαίου Ἑλλήνα.

— Ὡστε ὁ μακαρίτης πατὴρ σας θὰ εἴη κατὰ τοὺς
Περσικοὺς πολέμους, ὁ δ' αἰδῶμος πάππος σας κατὰ τὴν
κἀνοδὸν τῶν Ἡρακλειδῶν... Καὶ τί ἐπάγγελμα ἔχετε,
παρακαλῶ;

— Εἰμαι ἱατρός ἐκ τῶν ἐπισήμων. Ἐκαμα εὐρείας
σπουδᾶς ἐν Παρίσις, Βιέννῃ, Βερολίνῳ, καὶ... ἔχω
καὶ δῖπλωμα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

— Φίλε μου, εἰσθε πολύτιμος διὰ τὴν πατρίδα, ἂν
ἔχητε ὅλα ὅσα λέγετε... Τί με ἠρωτήσατε, παρακαλῶ,
καὶ ἠναγκάσθην νὰ ἀξιώθῃ τῆς γυναικίᾶς σας, ἐξοχώ-
τατε ἱατρὸς καὶ φυσιοδίφῃ;

— Εἴπετε, ὅτι εἰσθε ἱεροκλήρῳ (καὶ ἐμειδίσατε βλα-
κωδῶς). Μαζὶ μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον διδάσκετε καὶ τὰς
ἑβραϊκὰς μυθολογίας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης;

— Δὲν μᾶς λέγετε, παρακαλῶ, ἠρώτησεν ὁ γέρον,
ποῖα πράγματα ὀνομάζετε μύθους εἰς τὴν Παλαιὰν Δια-
θήκην, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ὀνομάζει λόγον Θεοῦ ἁγίου,
καὶ Νόμον, καὶ Προφήτας, καὶ Ψαλμούς; «Ὡ ἀνόητοι
καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ, λέγει, τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν,
οἳ ἐλάλησαν οἱ Προφῆται... καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως
καὶ ἀπὸ πάντων τῶν Προφητῶν διηρμήνευσεν αὐτοῖς ἐν
πάσαις ταῖς Γραφαῖς τὰ περὶ Αὐτοῦ» (1).

Ὁ ντιστιγμὸς ἀνεκάγχασε, καὶ

— Ὅλα εἶναι μῦθοι, ἀνέκραξε, καὶ πρὸ πάντων ὁ κα-

(1) Λουκ. ΚΑ' 25—28.

Και ἡ μὲν καθόλητος καὶ καθόφρατος αὕτη μεταφράσις, ἡ παρ' ἀνθρώπων παραποιούντων καὶ μὴδ' ἄρῳ διακτύλω, ὡς εἰκιν, ἱερὰς παιδείας γευσταμένων χαλκευθεῖσα καὶ ἀρξαμένη τύποις ἐκδίδοσθαι καὶ ἐν ἡμερησίοις δημοσιογραφικοῖς φύλλοις, ὡς περ τι σύνθετος μυθιστόρημα φθοροποιῶς τέρψειν, ὅπερ οὐχ ἦν, ὡς πᾶς τις ἐξέφρων κατανοεῖ, κατάκριτον καὶ ἀπόβλητόν ἐστιν ἐπὶ τῶν θεῶν τῆς Γραφῆς ῥημάτων ἐνεργούμενον, ὑπέστη ἡδὴ τὴν προσήκουσαν ἐκκλησιαστικὴν ἀποδοκιμασίαν καὶ καταδίκην. τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγιωτάτης τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης 'Εκκλησίας σπουδῆς εὐκαίρως ὑποδείξει τὸ πρακτικὸν ἐκ καὶ θύκοντος ὑπερέτερου τῆς ἀδελφῆ ἐν 'Ελλάδι 'Εκκλησίας, ἐνθα τὸ ξένον καὶ καινοφανὲς γλωσσικὸν ἐξάμβλωμα ἐνεφανίσθη, τῇ δ' ἀξιεπαίῳ ἐνεργείᾳ τῶν ἐκεῖ ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν καὶ τέλειον ἀνεκδόκη ἢ τούτου ἐκτύπωσης, ἡ τοσαύτην ἀγανάκτησιν παρὰ τῷ ἐκεῖ ὀρθοδόξῳ πληρώματι ἐξεγείρασα.

Ἐπειδὴ δ' ὁμοῖ ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις χρόνοις, καθ' οὓς, ὡς μὴ ὄφειλεν, οὐ παρὰ πᾶσιν εὐρίσκεται ὑπόχουσα ἡ προσήκουσα τοῖς ἱεροῖς πράγμασιν εὐλάβεια καὶ τὸ δρεϊδόμενον πᾶσιν, οὐ τὸ πρῶτον νῦν γίνεται ἀπόπειρα μεταφράσεως κατὰ λέξιν τοῦ ἱεροῦ θεοπνεύστου πρωτοτύπου τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου εἰς τὸ ἥθην κοινολεκτούμενον καθ' ἡμᾶς λαϊκὸν ἰδιώμα παρὰ πᾶς ἐπὶ τούτῳ ῥητὰς προγενετέρας ἀπαγορεύσεις διὰ πατριαρχικῶν συναδικῶν 'Εγκυκλίων, ἐπ' ἀνάγκης δ' ἐστὶ τοῦ λοιποῦ μὴ ἐπαναληφθῆναι τὰς τοιαύτας ἀποπειράς, τοσαύτων σκανδάλων προξένους παρ' ἡμῶν γενομένας, διὰ ταῦτα, συσχεψάμενοι μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς ἀγίας καὶ 'Ι. Συνόδου τῶν πανερ. Μητροπολιτῶν ἀγαπητῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν τῆς ἡμῶν Ματρίας, κοινῇ ψήφῳ καὶ γνώμῃ ἀπεφυνάμεθα, ὅπως τοῦτον ἀπαγορευθῇ πᾶσα εἰς νεώτερον ἑλληνικὸν ἰδιώμα κατὰ λέξιν μεταφράσις τῆς τε ἀγίας Γραφῆς καθόλου καὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἰδίᾳ, παρακολούηται δὲ διὰ παντός τρόπου ἐκκλησιαστικῇ ἢ διὰ δόξης μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν τοιούτων μεταφράσεων, ὁθενδήποτε προσοχομένων, ἅτε δὴ ἔχοντες ὑπ' ὅψιν τὰς ἀκαμψίστους τὰς δὲ ἀληθείας, εἰς ἃς καὶ προσέχειν τὸν αὐτὸν πάντα εὐσεβῆ Χριστιανὸν τοῦ καθ' ἡμᾶς κλήματος πατρικῶς προτροπόμεθα καὶ ἐντελλόμεθα ἐκκλησιαστικῶς. Καὶ δὴ: Α'.) τῆς θεοπνευστίας τῆς 'Αγίας Γραφῆς καθόλου καὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἰδίᾳ ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς Γραφῆς περιτρώνας κηρυττομένης καὶ κοινῶς παρὰ πάντων ἀνομολογουμένης, τῆς δὲ καθ' ἡμᾶς ὀρθοδόξου 'Ανατολικῆς 'Εκκλησίας ἐχούσης τὸ ἐξαιρετικὸν ὅπως προτέρημα τοῦ δεχθῆναι ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ τὰς θείας καὶ ἱερὰς γραφὰς ἀμέσως παρὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν ἁγίων 'Αποστόλων, ἥτοι τὴν μὲν Παλαιάν Διαθήκην ἐν τῇ κατὰ θεῖαν πάντως Πρόνοιαν γενομένη μεταφράσει τῶν Ο' εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὴν δὲ Καινὴν Διαθήκην οὕτως, ὡς αὕτη ἐγγράφη αὐταῖς λέξεσι παρὰ τῶν ἱερῶν αὐτῶν συγγραφέων, τῶν Εὐαγγελιστῶν καὶ 'Αποστόλων εἰς τὴν ἑλληνικὴν αὐαύτως γλῶσσαν, ὁμολογούμεν προδήλως πρῶτον πάντων ἡμεῖς πάσῃ δυνάμει μεριμνᾶν περὶ τῆς ἀμεταβλήτου ἐν πᾶσι τηρήσεως τοῦ ἱεροῦ πρωτοτύπου, ἐν ᾧ ἡξίωσαν λαλῆσαι ταῖς ἐπερχομέναις γενεαῖς οἱ ἅγιοι 'Απόστολοι καὶ Εὐαγγελισταί. Β'.) Τῆς σχέσεως τοῦ γλωσσικοῦ ἰδιώματος τοῦ ἱεροῦ πρωτοτύπου πρὸς τὸ ἱερὸν ἰδιώμα, ὅπερ τὴν σήμερον κρατεῖ παρ' ἡμῶν, οὗσης τοιαύτης, ὥστε μὴ παρίστασθαι ταῦτα ὡς δύο διαφόρους καὶ ἀπ' ἄλληλων διακεκριμένους γλώσσας, ἀλλ' ὡς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν γλῶσσαν ἐν τῇ φυσικῇ καὶ ἱστορικῇ αὐτῆς ἀνα-

πτύξει, τῆς δὲ ἡμετέρας ὀρθοδόξου 'Ανατολικῆς 'Εκκλησίας διὰ τῆς καθ' ἡμῶν καὶ ἀδιακόπου ἐν τοῖς αἰῶσις χρήσεως τοῦ πρωτοτύπου πρὸς τὴν πανσεβάστω αὐτοῦ ἱερότητι καὶ καθοσιώσει καταστησάσης αὐτὸ οἰκεῖον καὶ τοῖς ἀπλουστέροις καὶ ἀκαμψτέροις ἐκ τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, πλείστοιν ὅσων ἐκφράσεων καὶ λέξεων αὐτοῦ εἰσαχθεῖσιν οὐ μόνον ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ὁμολογίᾳ καὶ φιλολογίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ σήμερον καθωμολιμένη γλώσσῃ, προδήλως οὐ μόνον ἀσκόπον ἂν εἴη καὶ μάταιον, ἀλλὰ καὶ ἄλογον καὶ ἀναδρομικόν, νῦν μάλιστα ὅτε τὰ φῶτα τῶν γραμμάτων δαμνῶνται εὐρύτερον διαχέονται ἀνὰ τὰς διαφόρους τάξεις τοῦ καθ' ἡμᾶς χριστιανώμου πληρώματος, ἐπιτρέψαι τὴν εἰς τὸν ἡμέτερον λαὸν διὰ δόξιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἐν μεταφράσει, καί, δὴ, ἀφορτίως τοῦ ἀκαταλήπτου τοῖς πολλοῖς κατὰ τόπους ἰδιωτισμῶν. Γ'.) Ὡς ἡ ἱστορία τῶν γενομένων ἄχρι τούδε κατὰ λέξιν μεταφράσεων παρὰ τῶν τῆς Δικαιομαρτυρίας χριστιανῶν, οἵτινες πρῶτοι τοῖς τοιοῦτοις ἐπεχείρησαν καὶ παρ' ἡμῶν, ἡ καὶ παρ' ἀκαίρων καὶ οὐ κατ' ἐπίγνωσιν μιμητῶν αὐτῶν, ἀπέδειξε, πρόληψις καὶ πλάνη ἐστὶ τὸ φρονεῖν, ὅτι διὰ τῆς ἐπὶ λέξεσι ἐν τῷ κοινολεκτούμενῳ ἰδιώματι μεταφράσεως καθίσταται ἀπλουστέρον δὴ ὅθεν καὶ εὐληπτότερον τὸ ἱερὸν κείμενον· διότι τὸ βῆθος τῶν ἐν τῷ ἱερῷ πρωτοτύπῳ ἐννοιῶν οὐ μόνον οὐκ ἀνταποδίδεται διὰ τῆς κατὰ λέξιν μεταφράσεως, ἀλλὰ καὶ οἰκτρῶς ἐπισκοπίζεται, καὶ ἀνευλαβῶς ἐν πολλοῖς διαστρεβλοῦται, καθὰ δὲ καὶ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος ἀποφασίζει, «οὐκ ἀρκεῖ ἡ ἀνάγνωσις, ἐὰν μὴ προσῇ καὶ ἡ γνώσις. Ὡς περ ἐὰν τις τρέφεται μὲν, μὴ πέπτη δέ, οὐ ζήσεται ποτε, οὕτως ἐὰν τις ἀναγινώσκῃ, οὐ γινώσκῃ δὲ μηδὲν τῶν ἐγκειμένων, οὐκ ἐπιτεύχεται τῆς ἀληθείας». Δ'.) Τῶν ἀγιωτάτων Πατέρων καὶ Διδασκάλων τῆς 'Εκκλησίας ἐν τῇ, ἡ εἶχον, βαθεῖα συναισθήσει τῆς ἐκ τῶν Γραφῶν ὠφελείας, χρωμένον πάντοτε ἐρμηνείαις καὶ ἄλλαις διασφαίσεσι πρὸς μετάδοσιν τοῖς ἀπλουστέροις τοῦ ἐν ταῖς Γραφαῖς ἐναποκειμένου θεοῦ ὕψους καὶ βῆθους, ὁφείλομεν καὶ ἡμεῖς, τοῖς ἔχουσιν αὐτῶν καὶ ἐν τούτῳ ἀπαρεγκλίτως στοιχοῦντες, προτρέπειν μὲν θερμῶς τοὺς πάντας εἰς τὴν ἐνδελεχῆ τοῦ ἱεροῦ πρωτοτύπου μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαθείας ἀνάγνωσιν ἐν προσευχῇ καὶ κατανύξει, ὡς ἐμπέπει εἰς ἱερὰς βίβλους, ἀσκολογῆναι δ', ὅση ἡμῶν δύναμις, διὰ τῆς ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐρμηνείαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν Γραφῶν πρὸς τοὺς ἀδαίμονας καὶ ἀπλουστέρους τῶν ἀδελφῶν, συντελοῦντες οὕτως εἰς τὸ γενέσθαι αὐτοὺς ἀληθῶς γνώτας τοῦ θεοῦ πνεύματος περιεχομένου αὐτῶν· διότι συνεχρὺς ἀναγνώσεως ἀπ' ἐνὸς καὶ ἀπ' ἑτέρου ἐρμηνείας, καὶ μόνον ἐρμηνείας, ὑπὸ ἀρμολίαν καὶ εἰδικῶν διδασκάλων καὶ τῶν πνευματικῶν Ποιμένων ἀνελλιπῶς γιγνομένης, οὐχὶ δὲ κατὰ λέξιν μεταφράσεως χρήζουσι παρ' ἡμῶν τὴν σήμερον αἱ ἅγιοι Γραφαὶ εἰς προσηκόν ἐν τῇ πίστει καὶ ἐποικισμῶν τοῦ χριστιανώμου πληρώματος. 'Αποδοιμαζόντες οὖν καὶ καταδικάζοντες πᾶσαν εἰς νεώτερον κοινολεκτούμενον γλωσσικὸν ἰδιώμα κατὰ λέξιν μεταφράσιν, τῆς τε 'Αγίας Γραφῆς καθόλου καὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἰδίᾳ, καὶ δὴ ἐπιχειρουμένην παρὰ τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν τῆς 'Εκκλησίας, τῆς μόνης ἀρμοδίας ἐπὶ τῶν τοιούτων σωτηριωδῶς ἐκαστότε κρίνειν καὶ ἐνεργεῖν, πατρικῶς προτροπόμεθα καὶ ἐντελλόμεθα μηδαμῶς γίγνεσθαι τὰς τοιαύτας δευτέρας, μήτε ἐν οἰκίᾳ, μήτε ἐν Σχολείοις, μήτε εἰς ἰδίαν ἐκάστου χρῆσιν, ἀλλ' ἐπιζητεῖν τὸν φωτισμὸν τοῦ πνεύματος, τὴν διὰ πλάσιν τῆς καρδίας καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς, διὰ τῆς κατ' ἰδίαν καὶ ἐν εἰδει

προσευχῆς ἀναγνώσεως τοῦ θεοῦ ἀρχετύπου, ἢ ἡ καθ' ἡμᾶς 'Εκκλησία οὐ μόνον ἐπιτρέπει, ἀλλὰ καὶ ὡς καθ' ἕνα ἐκάστου συνίστησι, διὰ τῆς μετὰ προσοχῆς καὶ κατανύξεως ἀφάσεως τῶν ἁγίων Γραφῶν ἐπ' ἐκκλησίας, καὶ διὰ τῆς μελέτης καὶ ἀφάσεως τῶν καταλλήλων ἐρμηνειῶν. Ταῦτα τοῖνυν κατὰ καθήκον προνοίας ἐκκλησιαστικῆς παρεγγυώμεθα· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἀπειρον ἔλεος εἴη μετ' ὑμῶν. ἀπα'. Δικειμβρίου ιη'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός καὶ εὐχέτης.

† Ὁ 'Αδριανουπόλεως Κύριλλος, ἐν Χριστῷ ἀδελφός καὶ εὐχέτης, ὁ 'Αμασειας 'Ανθίμος, ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός καὶ εὐχέτης, ὁ 'Ιωαννῶν Γρηγόριος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός καὶ εὐχέτης, ὁ Προύσης Ναθαναὴλ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός καὶ εὐχέτης, ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Δωρόθεος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός καὶ εὐχέτης, ὁ Μεθύμνης Στέφανος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός καὶ εὐχέτης, ὁ Μεσημβρίας Χαρίτων, ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός καὶ εὐχέτης, ὁ Βάρνης Πολύκαρπος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός καὶ εὐχέτης, ὁ Χίου Κωνσταντῖνος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός καὶ εὐχέτης, ὁ Κορυτσᾶς Γερβάσιος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός καὶ εὐχέτης, ὁ Λιτίσσης Νικηφόρος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός καὶ εὐχέτης, ὁ Λέρου καὶ Καλύμνου Ἰωάννης ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός καὶ εὐχέτης.

Ο ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ Η ΚΑΛΗ ΧΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Γοργὰ τὰ ἔτη προχωροῦν,
καὶ εἰς τὸν ἀσταθὴ των ροῦν,
τὸν διηνεκῶς αἰεῖρουν,
τοὺς ἀνθρώπους παρασύρουν.

Ὁ χρόνος, μόλις ἔρχεται
εἰς τὸ παρόν, παρέργεται,
μὲ λ λ ω ν ἐπι, ἀγνοεῖται,
πα ρ ε λ θ ὶ ν δέ, λησιμονεῖται.

Καὶ φέρων ἐκ τοῦ ἀφανοῦς
τοὺς ἀνθρωπίσκους τοὺς καινοὺς,
πρὸς στιγμὴν τῶς ἐμφανίσει,
κίττι μὲθους τοὺς ἀφανίζει.

Ἰδοὺ ὁ εἰκοστὸς αἰὼν
τριάδα σύρων γενεῶν,
ἔτος δευτέρον προβάλλει,
φέρει, αἶρει, μεταβάλλει.

Φέρει εἰς φῶς τὰ νεογνά,
αἶρει γερόντια ριχνά,
τὸν δὲ νέον, ὅστις θάλλει,
εἰς πρεσβύτην μεταβάλλει.

Καὶ ἄλλον μὲν, πρὶν ἀνδρωθῆ,
ἐπὶ τὸν θάνατον ὀφεί,
ἄλλον δέ, πρὶν ἢ νεῶσθαι,
κατὰ κερτλῆς πατάσσει.

Ἄλλ' ὑπεράνω τῆς βροχῆς,
καίτοι ὁ 'Αρχὼν τῆς ζωῆς,
ἀφθαρτος καὶ ἀσθαρτέων,
χαίρων καὶ χαρὰν χαρίζων.

Ἀπομακρύνων ἐν ὁργῇ
τὸν ἄπιστον καὶ ἐναγῇ,
πάντα δίκαιον ἐλκύει,
ὅπου ἡ χαρὰ δὲν δύνει.

Τὸν ζῶντα βίον τέλειον
κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον,
μόνον μακαρίζω τοῦτον
ἀφθαρτον ἀντλοῦντα πλοῦτον.

Ἐνθ' τὸ πᾶν κορυμνίζεται,
τίς ἀπώτος στηρίζεται;
Ὅστις εἰς Χριστὸν πιστεύει
καὶ δικαίως βιωτεύει.

Τοῦ ἔτους τέλος καὶ ἀρχή
ὁ χρόνος ῥέει, ὦ ψυχῇ
πλὴν πολυτμίας ὁ χρόνος,
μὴ τὸν σπαταλᾷς ἀφρόνως.

Ἄν ἐν αὐτῷ ἀναπλάσθῃς
κατὰ Χριστόν, θά δοξασθῇς,
καὶ ἐν δόξῃ αἰωνίᾳ
θά διάγῃς μακαρία.

Λοιπὸν, ὀνητοὶ ἀγαπητοί,
τί μάρτην κοπιᾶτε; τί;
τὸ καλὸν ἂν πράττης μόνον,
δὲν ἀπώλεσας τὸν χρόνον.

Κ. Α. Διαλυσμάς

Η ΟΡΘΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΕΝ' Ω ΕΥΔΟΚΗΣΑ

Ὁ συντάκτης τοῦ «Λόγου» κ. Μακράκης προσεπάθει νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ παράφρασις τοῦ χωρίου «Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα,» = οὗτος εἶναι ὁ ἀγαπητός Υἱός μου, εἰς τὸν ὅποιον εὐηρεστήθην,» εἶναι ἐναντία πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τοῦ γράμματος καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ λόγου. Καὶ ἐντεῦθεν ἀφορμώμενος, ἐπετέθη κατὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ κατὰ Ματθαῖον 'Αγίου Εὐαγγελίου ὑπὸ τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως» μὲ τὰ ἰδιαιτέρα ἐκεῖνα καὶ ἔμμενα πλέον χαρίσματα τῆς σεμνοτάτης τοῦ γλώσσας.

Ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως» τὸ «ἐν ᾧ εὐδόκησα» ἐρμηνεύεται ἐν σελ. 24 ὡς ἑξῆς: «οὗτος ὁ 'Ἰησοῦς εἶναι ὁ Υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν τῷ ὅποιῳ ἂν αἰώνων πλήρης καὶ τελεία ἐνοικεῖ, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ εὐαρέσκεια μου» καὶ ἐν σελ. 177 συντομώτερον: «αὗτός ἐστι ὁ ἀγαπητός μου Υἱός, εἰς τὸν ὅποιον εὐηρεστήθην».

Ὁ κ. Μακράκης, παρατρέχων τὴν πρώτην ἐρμηνείαν, ἐπιλαμβάνεται τῆς δευτέρας, ἥτις διευσιπύθη συντομώτερον, καὶ κηρύττει αὐτὴν ἐσφαλμένην.

Πῶς δ' ἀποδεικνύει τὸ ἐσφαλμένον;

Τὸ εὐαρεστοῦμαι, γράφει, σημαίνει ἐννοῖαν ἐκ διαμέτρου ἐναντίαν πρὸς τὴν ἐννοίαν εὐδοκῶ. διότι τὸ μὲν σημαίνει ἐσωτερικὴν τῆς ψυχῆς συγκίνησιν καὶ τέρψιν, τὸ δὲ θέλησιν καὶ ἀπόφασιν ἀγαθῶν, ἐκδηλουμένην εἰς τὰ ἐκτός.

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ συντάκτου τοῦ «Λόγου» ἐμπεριέχουσι κρίσεις σφαλερές, διότι ἡ συγκίνησις καὶ ἡ τέρψις δὲν εἶνε ἐναντίαι, καὶ μάλιστα ἐκ διαμέτρου, πρὸς τὴν θέλησιν καὶ τὴν ἀπόφασιν. Διαφέρει μόνον, ὅσον διαφέρουσι τὰ αἶτια, ἐκ τῶν ὁποίων παράγονται, ἢτοι ἡ συναισθητικὴ δύναμις ἀπὸ τῆς βουλευτικῆς.

Ἀποφαινόμενος Πυθαγορικῶς ὁ συγγραφεὺς τῆς λογικῆς καὶ τῆς λεξιμαθείας, ὅτι τὸ εὐαρεστοῦμαι σημαίνει ἐννοίαν ἐκ διαμέτρου ἐναντίαν πρὸς τὴν ἐννοίαν τοῦ εὐδοκῶ, πρὸς τῇ ἀλογίᾳ ἀποδεικνύεται ἐκδομὴ καὶ ἀλεξίμαθις. Πῶς;

Καθ' ὅσον τὰ λεξικά μας, τὸ εὐδοκῶ ἔχει μὲν καὶ ἄλλας σημασίας, ἀλλ' ἢ ἐν γένει, ἢ καθόλου σημασία του εἶνε εὐαρεστοῦμαι, μένω εὐχαριστιμένους.

Ὅστις δὲ ἐνδιαφέρεται περὶ τῆς ἀληθείας, ἀς ἀνοίξῃ οἰνοδόχον ἐκ τῶν μεγάλων τῆς γλώσσας μας λεξικῶν καὶ θὰ εἶδῃ αὐτόν.

Ἐπειτα γράφει, ὅτι ἡ παράφρασις τοῦ ἐν ᾧ εὐδόκησιν εἰς τὸν ὁποῖον εὐηρεστήθην, εἶνε σολοικός.

Διὰ τί;

Διότι, λέγει, τὸ εὐαρεστοῦμαι εἶνε παθηματικὸν ῥῆμα, καὶ τὸ αἶτιον τῆς εὐαρεσκείας τίθεται ἢ εἰς δοτικὴν ἀπρόθετον, ἢ εἰς γενικὴν ἐμπρόθετον. Ἐν δὲ κοινῇ γλώσσᾳ μεταχειρίζεται ἐν προκειμένῳ τὴν πρόθεσιν ἀπὸ μὲ αἰτιατικῆς. Εὐαρεστοῦμαι τινι λέγει ἢ ἀρχαία γλώσσα. Εὐαρεστοῦμαι ἀπὸ τινος λέγει τὸ χυδαῖον ἰδιῶμα.

Καὶ ἔδω ἐκφράζεται ἀνακριδῶς ὁ συντάκτης τοῦ «Λόγου» καθόσον εἶλοι γνωρίζομεν ὅτι ἡ κοινὴ γλώσσά μας, ὅπως μεταχειρίζεται τὴν φράσιν: εὐαρεστοῦμαι ὑπὸ τὴν συναναστροφὴν τοῦ Γεωργίου: ὡσαύτως μεταχειρίζεται καὶ τὴν φράσιν: εὐαρεστοῦμαι εἰς τὴν συναναστροφὴν τοῦ Γεωργίου.

Ἄλλως τε ἡ παράφρασις «εἰς τὸν ὁποῖον εὐηρεστήθην» συμβιβάζεται ἄριστα πρὸς τοὺς λόγους τοῦ προφήτου Ἠσαΐου, τοὺς ὁποῖους ἀναφέρει μετὰ τινος παραλλαγῆς ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος εἰς τὸ 12 κεφάλαιον τοῦ Εὐαγγελίου του. Ἀς παραθέσω αὐτούς.

«Ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν ἠρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου.»

Ἐπὶ τοῦ προκειμένου χωρίου, χωρὶς νὰ σφάλη τις δοῦναι νὰ ἐξηγήσῃ τὸ «εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου» παθηματικῶς, ἢτοι: εἰς τὸν ὁποῖον εὐηρεστήθη ἡ ψυχὴ μου. Τὴν δὲ ἐννοίαν τῆς ἀγαθῆς θελήσεως, τὴν ὁποῖαν περιέχει τὸ εὐδόκησε, δὲν τὴν ἀποκλείει ἡ παράφρασις εὐηρεστήθην. Διὰ τί; Διότι, διὰ τοῦτο εὐαρεστεῖται ὁ Πατὴρ εἰς τὸν Υἱὸν ἀνακηρύχμενος, καθόσον ἐκπληροῖ οὗτος ὅλα τὰ θελήματά του, ἐπομένως καὶ τὴν προαιώνιον αὐτοῦ βουλὴν, τοῦ νὰ θυσιασθῇ χάριν τῆς ἀνθρωπότητος.

Κατόπιν ὑποστηρίζει ὁ συντάκτης τοῦ «Λόγου» κατὰ τὴν συνήθη σοφιστικὴν τοῦ μεθοδον, τὴν ὁποῖαν δὲν ἐννοεῖ ἂν ἀπομείνῃ, ὅτι ἡ πρότασις: εἰς τὸν ὁποῖον εὐηρεστήθην σημαίνει εὐαρεσκείαν τινὰ πεπερασμένην, περὶωρισμένην, ἀπαξ γενομένην.

Πόθεν δὴθεν ἐξέρχεται τοῦτο;

Βεβαίως ἐκ τῆς ὁψευδούς τοῦ ἀορίστου χρόνου, διὰ νὰ ἐξαπατήσῃ τοὺς ἀπλουστεροὺς.

Ἀλλὰ μήπως ὁ ἀορίστος εὐδόκησεν ἐννοῖαν πεπερασμένην, περὶωρισμένην καὶ ἀπαξ γενομένην σημαίνει;

«Οὐχὶ βέβαια. Σημαίνει διαρκῆ καὶ αἰώνιον τοῦ Πατρὸς πρὸς τὸν Υἱὸν εὐαρεσκείαν. Σημαίνει τὸ διαρκὲς καὶ αἰώνιον πρὸς αὐτὸν φίλτρον.

Ἀλλὰ καὶ οἱ παθητικοὶ ἀορίστοι τοῦ Δαβὶδ: ὁμοιωθὴν πελεκᾶν ἐρημικῶς, Ἐγενήθη ὡς νυκτικὸς ἐν οἰκοπέδῳ, Ἐγενήθη τὰ δάκρυά μου ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτός, τὸ ἀπαξ γενομένον σημαίνουσιν;

Ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἀδραάμ ὁ λόγος, εἰπόντος περὶ Σάρρας τῆς γυναικὸς του ἐδὲ: ἐγενήθη αὐτῷ εἰς γυναῖκα», τὸ ἀπαξ γενομένον ἐννοεῖ;

Ἀλλὰ καὶ οἱ λόγοι τοῦ Ἰησοῦ πρὸς τοὺς μαθητάς του: «Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ Πατὴρ, καὶ ἡ ἀγάπησά με», περὶωρισμένην, πεπερασμένην καὶ ἀπαξ γενομένην ἐννοῖαν περιέχουσιν;

Ἄξιον πολλῆς προσοχῆς καὶ παρατηρήσεως εἶνε καὶ τὸ εἶδος ἀκόμη.

Τὴν πρότασιν: εἰς ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου, ἥτις ἀποτελεῖ μέρος τῆς προφητείας τοῦ Ἠσαΐου, ὁ προφήτης ἐκφράζεται αὐτὴν ἄλλως παρ' ἢ: ὁ Ματθαῖος. Ὁ προφήτης λέγει: προσεδέξατο αὐτὸν ἡ ψυχὴ μου. Ὁ Ματθαῖος ἀντικατέστησε τὸ προσεδέξατο διὰ τοῦ εὐδόκησεν. Ὅπως ὡδήγησεν αὐτὸν τὸ Πανταξούσιον Πνεῦμα.

Τὶ σημαίνει τὸ προσεδέξατο; Σημαίνει ἐδέχθη εὐχαρίστως, δῆλα δὲ ἐνηγκαλισθῆ μετὰ φίλτρον, ἐνκομπώθη. Τὶ δὲ ἐξάγεται διὰ τῆς ἐν λόγω τῶν ῥημάτων ἀντικαταστάσεως;

Ἐξάγεται ὅτι τὸ εὐδόκησε τοῦ Ματθαίου ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν μὲ τὸ προσεδέξατο τοῦ προφήτου Ἠσαΐου, ἢτοι σημαίνει εὐηρεστήθην, τὸ ὁποῖον εἶνε ἢ ἐν γένει σημαίνει τοῦ κατὰ τὰ ἑλληνικά λεξικά.

Ἐν Μετολογίᾳ 20 Δεκεμβρίου.

Στέφανος Μεσσηνέζης

ΠΡΟΣΘΗΚΗ

ΕΚ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΗΣ «ΑΝΑΠΑΞΕΩΣ»

«Οὐχὶ μόνον τὰ λεξικά καὶ ὁ προφήτης Ἠσαΐας, ἀλλὰ καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας βεβαίως τὸ ὄρθον τῆς ἐρμηνείας τοῦ ἐν ᾧ εὐδόκησα, διὰ τοῦ: εἰς τὸν ὁποῖον εὐηρεστήθην. Τοιοῦτοτρόπως ὁ ἱερός Χρυσόστομος ἐρμηνεύων τὸ ἐν ᾧ εὐδόκησα, λέγει: «Τί ἐστίν, ἐν ᾧ εὐδόκησα; Ὡσαύτως ἐλεγει, ἐν ᾧ ἀναπαύομαι, ᾧ ἀρεσκῶμαι» (ἐρμηνεία Χρυσόστομου εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, ἐν τῇ ἐκδόσει Migne, τόμ. Ζ' σελ. 553).

Ὅστε ἡ ἐρμηνεία τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπάξεως» ἀκολουθεῖ τὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἱεροῦ Χρυσόστομου καὶ ἄλλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐγείνε δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἐν τούτοις δὲ Μακράκης τὴν τοιαύτην ἐρμηνείαν ὀνομάζει ἐσφαλμένην, μισρὰν καὶ βέβηλον, χωρὶς νὰ τὴν ἀναχαιτίσῃ οὔτε τὸ κύρος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, οὔτε ὁ χορὸς τῶν ἁγίων Πατέρων, κατὰ τὰς ἐρμηνείας τῶν ὁποίων ὁ Συλλόγος τῆς «Ἀναπάξεως» ἐρόθυμισε τὴν ἰδικήν του.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ «ΑΝΑΠΑΞΕΩΣ»

Ἐν Πειραιεὶ ἐν τῷ Ζωννεῖῳ Ὁρφανοτροφείῳ
Πέμπτη 3 Ἰανουαρίου, ὥρ. 7—8 μ. μ. Γ. Μακράκης
Κυριακή 6 » ὥρ. 3 1/2—4 1/2 Κ.Α. Διαληκτῆς
Ἐν Ἀθήναις Β' Δημοτ. Σχολῇ ἀρρένων
Κυριακή 6 Ἰανουαρίου, ὥρ. 7—8 μ. μ. Μιχ. Γ. Γαλανός